

ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Бойко В. О.

ВСТУП

Віртуальні тури – це інтерактивні цифрові екскурсії, що дозволяють користувачам відвідувати та досліджувати різні місця, не покидаючи свого дому. Використовуючи комп'ютер або мобільний пристрій, всі бажаючі можуть переглядати високоякісні панорамні зображення, відео та 3D-моделі різних об'єктів, таких як музеї, історичні пам'ятки, природні ландшафти, міста та інші визначні місця. Ці тури часто оснащені додатковими мультимедійними елементами, такими як аудіогіди, текстові описи та інтерактивні карти, які покращують досвід відвідувачів.

На сьогодні віртуальний туризм стрімко набуває популярності у світі, відкриваючи нові можливості для подорожей і культурного обміну. Завдяки передовим технологіям віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR), туристи віртуальних подорожей можуть досліджувати відомі та важкодоступні місця. Це значно розширює горизонти для людей з обмеженими можливостями, а також для тих, хто з різних причин не може здійснювати фізичні подорожі.

В Україні віртуальний туризм також набуває все більшої популярності. Державні ініціативи та проекти сприяють розвитку цього напрямку, що стає важливим елементом у стратегії популяризації національної культурної спадщини та туристичних об'єктів. Цей розвиток має значний потенціал для економічного зростання, збереження культурної спадщини та екологічної стабільності. Віртуальні тури не тільки роблять культурні об'єкти доступнішими, але й зменшують навантаження на фізичну інфраструктуру популярних туристичних дестинацій. Аналізуючи глобальні тенденції та локальний досвід, можна визначити основні перспективи та виклики, що стоять перед розвитком віртуального туризму в Україні.

1. Теоретичні основи розвитку віртуального туризму

Туризм відіграє важливу роль у світовій економіці і має значний вплив на розвиток країн. За даними Всесвітньої організації туризму (UNWTO), туризм відповідає за 10,4% світового ВВП та забезпечує зайнятість для більше ніж 300 мільйонів людей. В цілому, галузь

туризму є однією з найбільш перспективних у світі. Швидкий технологічний прогрес також впливає на розвиток туризму. Інтернет та соціальні мережі допомагають подорожуючим знаходити інформацію про місця бажаної подорожі, бронювати місця в готелях та квитки, а також спілкуватися з іншими подорожуючими. У майбутньому, з ростом технологій штучного інтелекту, туризм може стати ще більш персоналізованим, швидким та зручним. З'являться нові формати подорожей, а також будуть вирішені сучасні виклики, пов'язані з екологією та сталим розвитком. Завдяки новітнім технологіям, користувачі можуть потрапити в інші світи і пережити захоплюючі пригоди без виходу з дому. Це відкриває безліч можливостей для творців контенту та розважальних індустрій загалом.

Дослідження показують, що інтернет-ресурси відіграють важливу роль у розвитку віртуального туризму. Завдяки їм люди можуть відвідувати віртуальні екскурсії, музеї та інші туристичні об'єкти зручно з будь-якого місця світу. Це дозволяє збільшити доступність туристичної інформації і залучити більше людей до індустрії туризму.

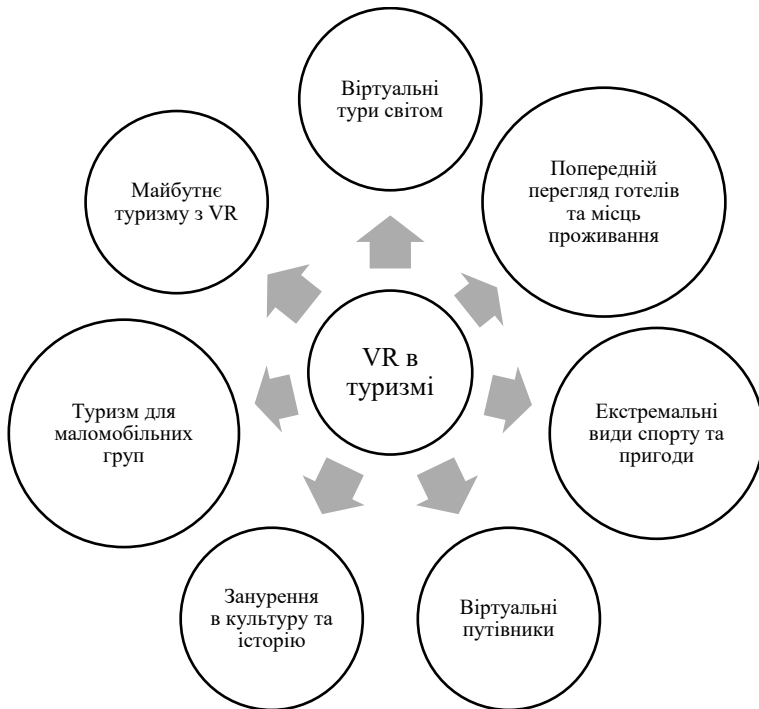
Технологічний прогрес неминуче впливає на всі сфери людського життя, і туризм не є винятком. Віртуальна технологія трансформує туризм, роблячи його більш доступним та захопливим для багатьох. За допомогою віртуальної реальності, користувачі можуть відвідувати світові пам'ятки, екзотичні місця та подорожувати навіть у тих місцях, які ще не мали можливості побачити особисто. VR також перевизначає концепцію подорожей, оскільки люди можуть відчувати атмосферу місця та їх атракції, не виходячи з дому. Це надає більше гнучкості та можливості досліджувати нові місця навіть у тих випадках, коли подорожі не є можливими з різних причин. Завдяки поєднанню VR з туризмом, досвід подорожей стає більш різноманітним, захоплюючим та динамічним, відкриваючи нові можливості для подорожуючих усього світу.

Особливості використання VR в туризмі зазначені на рис. 1.¹

Віртуальні тури світом є одним із ключових аспектів використання VR у туризмі. Мандрівники можуть поринути в атмосферу різних місць, будь-то історичні пам'ятки, природні пам'ятки чи культурні центри, не виходячи зі свого будинку.

---

¹ Козловський Є. В. Особливості використання технології доповненої реальності у сфері туризму. *The CultuROLOGY IDEAS*. 2017. № 12. С. 185–190.

Рис. 1. Особливості використання VR в туризмі

Попередній перегляд готелів та місць проживання. VR дозволяє туристам здійснювати віртуальні відвідування готелів та інших альтернативних місць проживання перед бронюванням. Мандрівники можуть оцінити умови комфортного проживання у номерах, побачити інтер'єри та навіть оцінити розташування, що сприяє більш поінформованим та задовільним виборам.

Використовуючи VR, мандрівники можуть занурюватися в культурну спадщину та історію різних країн та регіонів. Інтерактивні віртуальні екскурсії надають унікальну можливість зрозуміти та відчувати місцеві традиції, мистецтво та історію.

VR надає можливість створення віртуальних путівників, які супроводжують туристів у їхніх віртуальних подорожах. Ці путівники можуть надавати цікаві факти, історії та коментарі, роблячи віртуальну подорож більш пізнавальною.

Для любителів екстремальних пригод VR відкриває унікальні можливості. Мандрівники можуть отримати адреналін, поринаючи у

віртуальні сценарії, такі як підйом на високогірні вершини, плавання з акулами або здійснюючи екстремальний спуск на десантному парашуті.

VR стає потужним інструментом для вивчення різних мов та розуміння різноманітних традицій народів світу. Мандрівники можуть поринати у віртуальні середовища, де спілкування іноземною мовою та взаємодія з місцевим населенням стають реальним досвідом.

VR дозволяє подорожувати тим, хто стикається з обмеженими можливостями пересування. Маломобільні люди можуть відчути радість від віртуальних подорожей, які раніше були для них недоступними.

З розвитком технологій VR у туризмі з'являються нові перспективи. Можливо, майбутнє туризму буде включати гібридні форми подорожей, де віртуальні та реальні тури будуть зливатися в унікальні та насичені пригоди.

Визначивши особливості використання віртуального туризму, необхідно деталізувати основні поняття, які можуть задіяні в рамках цього виду туризму – «віртуальний тур», «віртуальна екскурсія», «віртуальна подорож».

Віртуальний тур – це електронна подорож, яка відтворює сценарій реальної подорожі для користувача, дозволяючи йому відчутти атмосферу місць та подій без фізичного перебування там.

Віртуальна екскурсія – це інтерактивне відвідування музею, пам'ятки чи іншого туристичного об'єкту через віртуальну реальність. Турист може рухатися, досліджувати та взаємодіяти з оточенням, отримуючи безліч цікавої інформації та вражень, які зазвичай були б доступні лише під час живої екскурсії.

Віртуальна подорож – це використання віртуальної реальності для створення іммерсивного враження², унікального, захоплюючого та надійного середовища, яке повністю поглиблює користувача в переживання та сприйняття мандрівки, яка може бути додатково посилена за допомогою сенсорних додатків або гарнітури віртуальної реальності.

Існує багато видів веб-сервісів, які дозволяють подорожувати віртуально, з яких виділимо основні:

1. Віртуальні туристичні платформи – ці сервіси надають можливість віртуально оглядати популярні місця та пам'ятки, такі як музеї, пам'ятники, архітектурні споруди і т. д.

2. Мультимедійні екскурсії, тут можна слухати аудіогіди або дивитися відеогіди, щоб дізнатися більше про місце, які вас цікавлять.

---

² Гаврилук О. В. Диджиталізація та імерсивні технології в туристичному бізнесі. *Матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. «Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації»* (м. Київ, 6-7 квітня 2023 р.). Київ : КНУКІМ, 2023. С. 123–126.

3. Віртуальні реаліті та аугментована реальність – ці технології дозволяють іммерсивно взаємодіяти з віртуальним оточенням, що є дуже захопливим для користувачів.

4. Інтерактивні географічні сервіси, де можна спілкуватися з місцевими жителями, дізнаватися про культуру та традиції різних країн, а також отримувати поради щодо мандрівок³.

Ці сервіси забезпечують можливість віртуально підкорювати світ, допомагаючи користувачам відкривати нові місця та розширювати свої географічні знання, не покидати при цьому затишок власної домівки.

Окрім зазначеної класифікації веб-сервісів, які дозволяють користувачам мандрувати не покидаючи дому, можна розділити їх за типами використовуваних технологій, а саме: фотоальбоми, які подають інформацію послідовно та можуть мати перелік або карту маршрутів; фотозйомку з панорамним оглядом 360 градусів; фотографування з можливістю переміщення в режимі 360 градусів, що дозволяє користувачам вільно рухатися у віртуальному просторі та взаємодіяти з приміщеннями на панорамних знімках; відеоролики з уповільненою зйомкою та онлайн-вебкамери по всьому світу; відеозйомку з панорамним зображенням у 360 градусів, яка потребує використання віртуальної реальності для повної іммерсії⁴.

Віртуальні технології також можна класифікувати за наступними видами використовуваних технологій (рис. 2)⁵:

- віртуальна реальність (VR) – технологія, яка створює ілюзію присутності в імагінарному світі (обмеженій реальності) за допомогою спеціального обладнання і програмного забезпечення;

- розширена реальність (AR) – технологія, яка дозволяє об'єднувати в реальному світі віртуальні об'єкти та інформацію;

- змішана реальність (MR) – комбінація віртуальної та реальної реальності, де користувач може взаємодіяти як з віртуальними, так і з реальними об'єктами;

- віртуальний асистент – програмне забезпечення, що використовує штучний інтелект для надання інформації та допомоги користувачам;

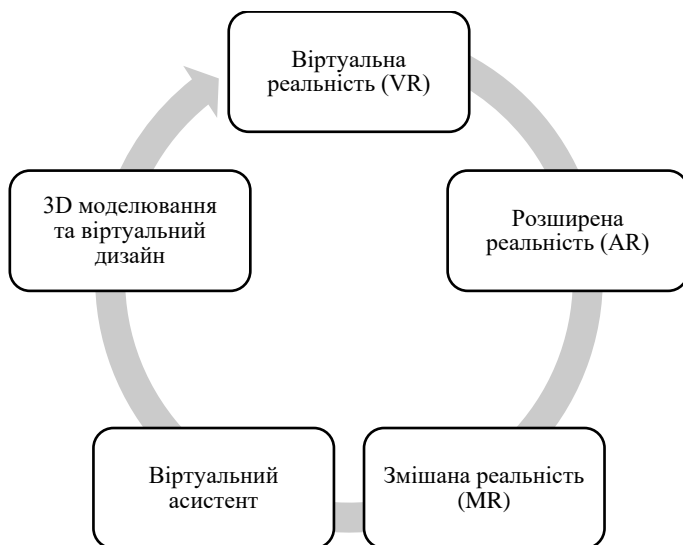
---

³ Джинджоян В. В., Тесленко Т. В., Горб К. М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навчальний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2022. 340 с.

⁴ Манзюк В. В., Заборовський В. В., Копча І. І. Технології віртуальної реальності у сфері туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2024. Том 1 № 82. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.1.62>

⁵ Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися. URL: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoyu-mozhe-butu-suchasna-osvita/>

– 3D моделювання та віртуальний дизайн – технології, що дозволяють створювати тривимірні об’єкти та середовища для різних цілей, від геймінгу до архітектурного проектування.

Рис. 2. Види використання віртуальних технологій

За способом подачі виокремлюють два основні типи віртуальних технологій:

1. Організовані технології – це ті, які використовуються в рамках організації або структурованого середовища, де існує певна система керування та контролю за їх розгортанням і використанням.

2. Самостійні технології – це технології, які можуть бути використані користувачами без необхідності сторонньої допомоги або в рамках особистого використання, незалежно від організації.

При переході до онлайн-простору туристичний бізнес може отримати значну конкурентну перевагу та розширити свою діяльність до нових ринків і клієнтів. Основні його переваги:

– глобальний доступ до аудиторії, дозволить бізнесу привертати увагу клієнтів з усього світу, оскільки Інтернет не має географічних обмежень;

– збереження часу та грошей, оскільки віртуальний туризм дозволяє подорожувати по всьому світу не покидаючи свого будинку. Ви заощаджуєте час на подорожі до місць відпочинку та гроші на витрати на транспорт, проживання та харчування;

- можливість відвідувати небезпечні або нестабільні регіони через віртуальну реальність не ризикуючи своїм життям та здоров'ям;
- віртуальний туризм відкриває можливість подорожувати для людей з обмеженими фізичними можливостями або фінансовими обмеженнями;
- під час віртуальних подорожей ви можете дізнатися більше про культуру, історію та традиції інших країн, розширюючи свої знання та горизонти;
- віртуальні тури дозволяють спілкуватися та обмінюватися думками з людьми з усього світу, розширюючи ваші соціальні контакти;
- подорожі у віртуальному просторі не забруднюють навколишнє середовище, що сприяє збереженню природи та зменшенню викидів CO²;
- сучасні технології віртуальної реальності дозволяють відчутися себе «на місці» під час віртуальних подорожей, що робить їх більш яскравими та захопливими.

Будь яка підприємницька діяльність має певні свої недоліки. Серед основних недоліків, з якими може зіткнутися бізнес при впровадженні віртуального туризму є:

- віртуальний туризм може не забезпечувати повноцінного відчуття та емоційної насолоди, яку можна отримати під час реальної подорожі;
- можливі технічні проблеми та обмеження, які можуть вплинути на якість віртуального туру;
- віртуальний туризм може не передавати аутентичного досвіду місцевої культури та традицій;
- недостатнє спілкування з місцевими жителями та відсутність можливості взаємодії з ними в реальному часі;
- відсутність фізичних вражень, таких як запахи, смаки та текстури, які сприяють повнішому сприйняттю нових місць.

Отже, віртуальний туризм є новим, перспективним напрямком розвитку туристичної галузі, який надає можливість подорожувати, не виходячи з дому. Використання сучасних технологій і віртуальної реальності дозволяє користувачам відчутися атмосферу подорожі, дослідити різноманітні культурні та природні об'єкти, а також спілкування з іншими мандрівниками. Важливою складовою успіху віртуального туризму є якісний контент, що дозволяє задовольнити потреби і очікування користувачів. Таким чином, розвиток віртуального туризму відкриває нові можливості для подорожей і відпочинку, роблячи їх доступними для широкого кола людей.

2. Сучасний стан віртуального туризму в Україні

Віртуальна реальність вже стала невід’ємною частиною сучасного життя, тому все більш ймовірно, що інформаційні технології можуть замінити безпосереднє спілкування людини з природними, історичними, архітектурними та іншими культурними і реальними об’єктами світу. Цифрова революція відіграє важливу роль у сфері туризму, оскільки тепер для реалізації своїх мрій достатньо лише підключитися до Інтернету⁶ ⁷. Навіть людина, яка має проблеми із здоров’ям або прикута до інвалідного крісла, може зануритися в безмежний світ віртуальних подорожей. Хоча учасник віртуального туру є пасивним глядачем, основною перевагою таких турів є їх доступність для будь-якого користувача мережевих технологій та відсутність додаткових фінансових та матеріальних витрат⁸.

Віртуальний туризм в Україні набирає обертів завдяки швидкому розвитку технологій віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR). Ці технології дозволяють створювати інтерактивні тури, які можуть перенести користувачів у будь-яку точку світу, не виходячи з дому. Такі тури надають можливість відвідати музеї, історичні місця, природні парки та безліч інших туристичних об’єктів.

Під час нинішньої війни цифровізація туризму в Україні досягла піку розвитку. Експертка з туризму Олена Чернега зазначає, що поняття «віртуального туризму» можна розглядати через призму віртуальної реальності чи віртуальної доступності. Це символічна реальність, яку створюють за допомогою новітніх комп’ютерних технологій⁹.

В умовах війни, коли фізичний доступ до багатьох туристичних об’єктів обмежений або небезпечний, віртуальний туризм став важливим інструментом для збереження та популяризації культурної спадщини України. Віртуальні тури дозволяють не лише продовжувати знайомити подорожуючих з українськими пам’ятками, а й підтримувати інтерес до туризму в країні серед майбутніх потенційних відвідувачів після завершення військових дій.

---

⁶ Бойко В. О., Осадчий А. А., Бойко Л. О. Соціальні мережі – перспективний напрям просування бізнесу у підприємницькій діяльності. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. № 2 (77). С. 178–185.

⁷ Кирилов Ю. Є., Грановська В. Г., Крикунова В. М., Жосан Г. В., Бойко В. О. Цифрова економіка. Криптовалюти: навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 228 с.

⁸ Віртуальний туризм у Запоріжжі: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: <https://zaporizhzhia.city/news/virtualnij-turizm>

⁹ Маджумдар О. Повноцінні мандри у віртуальному світі. В Україні набирає обертів «електронний» туризм. URL: <https://www.rbc.ua/rus/travel/povnotsinni-mandri-virtualnomu-sviti-ukrayini-1696952636.html>

Сучасні технології віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR) відкривають нові перспективи для створення інтерактивних і захоплюючих подорожей. Наприклад, національні музеї, історичні комплекси та природні парки використовують ці технології для створення віртуальних експозицій, що дозволяють користувачам з усього світу відвідати їх онлайн.

Віртуальна реальність (VR) надає можливість бажаючим занурення у тривимірний простір, де користувачі взаємодіють з віртуальним оточенням, оглядають деталі пам'яток та отримують вичерпну інформацію про них. Віртуальна доступність (VA) дозволяє забезпечити доступ до туристичних об'єктів людям з різними вадами здоров'я, створюючи рівні можливості для всіх бажаючих ознайомитися з культурним надбанням України.

Використовуючи віртуальну реальність, люди з обмеженими можливостями можуть на деякий час забути про свої проблеми та отримати інформацію, яка раніше була для них недоступною. Віртуальні тури в далекі куточки світу та важкодоступні місця дозволяють таким користувачам відчувати себе так, ніби вони дійсно там побували. Проте, можливості віртуальних турів не обмежуються лише далекими подорожами. Окрім розважальної складової, технологія віртуальної реальності пропонує й практичні застосування, які можуть суттєво допомогти людям всіх верст населення в повсякденному житті.

Наприклад, система VR, розроблена в Хайфському університеті в Ізраїлі, виявилася надзвичайно ефективною у навчанні дітей-аутистів безпечному переходу дороги. Ця симуляція включала різні сценарії, які враховували численні перешкоди, з якими можна зіткнутися під час переходу дороги, надаючи учасникам детальне розуміння процесу ще до того, як вони спробують це в реальному житті. Дослідники, професор Наомі Джосман і професор Тамар Вайс з кафедри ерго-терапії університету, відзначили значне покращення результатів після місячного курсу навчання таких груп дітей у віртуальній реальності.

Молоді люди з особливими потребами часто відчувають незручності перед новими середовищами, такими як навчальні заклади або робоче місце, де вони мають пройти співбесіду. Це може бути особливо важко для них, оскільки вони також хочуть отримати освіту та знайти роботу, як і всі інші. Prospects у Лондоні допомагає таким молодим людям шляхом надання освітніх та кар'єрних консультацій. Тепер вони

використовують віртуальні тури EyeSpy360™, щоб зробити цей перехід легшим і менш тривожним для них¹⁰.

Попри сучасні виклики, віртуальний туризм в Україні активно підтримується з боку держави та приватного сектору. Багато українських туристичних компаній, освітніх установ та культурних організацій інвестують у розвиток віртуальних турів та інтерактивних платформ, щоб забезпечити збереження та популяризацію культурної спадщини під час війни.

Державна підтримка віртуального туризму в Україні включає кілька ключових ініціатив і стратегій. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ) активно працює над розвитком і популяризацією туристичної галузі, зокрема через створення інноваційних туристичних маршрутів та підтримку місцевих ініціатив. Це сприяє економічному зростанню регіонів та збереженню культурної спадщини (Tourism Development Agency Ukraine).

У 2024 році Кабінет Міністрів України своєю постановою затвердив Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026 року. Ця Стратегія передбачає збільшення кількості іноземних і внутрішніх туристів, створення нових робочих місць у сфері туризму, а також значне підвищення доходів від туристичної діяльності. Основні напрямки включають розвиток туристичної інфраструктури, маркетинг і створення безпечних умов для туристів (Ministry of Education of Ukraine) (KMU.gov.ua).

Крім того, Україна співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Європейська Комісія ООН з туризму, що дозволяє залучати інвестиції та створювати спільні проекти. Це сприяє відновленню та реформуванню туристичної інфраструктури, зруйнованої або пошкодженої внаслідок війни (RBC-UA) (Парламент.UA). Такі заходи спрямовані на те, щоб зробити туризм доступним для всіх категорій населення, включаючи людей з обмеженими можливостями, та підвищити привабливість України як туристичної дестинації¹¹.

В Україні активно розвиваються проекти, спрямовані на популяризацію культурної спадщини та освіти через віртуальні тури. Наприклад, національні музеї та галереї використовують VR-технології для створення віртуальних експозицій, доступних широкій аудиторії.

---

¹⁰ Надання доступності для людей з обмеженими можливостями за допомогою віртуальних турів. URL: https://www.eyespy360.com/ukua/blog/Bringing_Accessibility_To_The_Disabled_With_Virtual_Tours.html

¹¹ Основні результати діяльності Державного агентства розвитку туризму в 2023 році. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3821292-osnovni-rezultati-dialnosti-derzavogo-agentstva-rozvitku-turizmu-v-2023-roci.html>

Це особливо актуально було під час пандемії COVID-19 та на часі сьогодні в умовах воєнних дій в Україні, коли фізичні відвідування об'єктів обмежені.

Багато українських туристичних компаній почали впроваджувати віртуальні тури в свої пропозиції, що дозволяє потенційним клієнтам ознайомитися з туристичними маршрутами та визначними місцями задалегідь. Такі платформи, як Visit Ukraine та інші, пропонують інтерактивні карти та віртуальні екскурсії.

До топ-10 найкращих віртуальних екскурсій в Україні входять наступні:¹²

Онлайн-екскурсія по Музею техніки «Фаетон»: у запорізькому музеї можна побачити колекції автомобілів середини минулого століття, військову техніку часів Другої світової війни, та побутову техніку початку XIX століття. Всі автомобілі в справному стані і беруть участь у різноманітних заходах.

Екскурсії по скансенах України: завдяки проекту «Музеї України просто неба» можна віртуально відвідати такі місця, як Мамаєва Слобода, Національний музей народної архітектури та побуту України, Запорізька Січ, Резиденція Богдана Хмельницького та «Шевченківський гай».

3D-тур по Музею Ханенків: в особняку українських колекціонерів і благодійників Богдана та Варвари Ханенків у Києві представлена колекція мистецтва з різних куточків світу, яка налічує понад 25 тисяч предметів.

3D-тур по Софійському собору: Софійський собор, заснований у 1037 році, є одним з найстаріших релігійних споруд України. Під час віртуальної екскурсії можна побачити храм зсередини та дізнатися про ікони і фрески.

Віртуальна екскурсія по Красназавчому музею Острога: музей знаходиться в старовинному замку, де зберігаються археологічні знахідки, портрети, скульптури, ікони та інші історичні пам'ятки.

VR 3D-тур по Дубенському замку: на території фортеці є два замки, які належали князям Острозьким та Любомирським. Віртуальна екскурсія дозволяє побачити зали замку з використанням технології VR.

Віртуальна прогулянка по Харківському історичному музею: на сайті музею ім. Сумцова є відеопроєкт, що розповідає про цікаві артефакти з колекції музею.

Екскурсія з технологією AR і VR-політ над Тустанню: давньо-український комплекс Тустань можна побачити в новому світлі за

---

¹² Топ-10 найкращих віртуальних екскурсій в Україні. URL: <https://covid.unian.ua/10922969-top-10-naykrashchih-virtualnih-ekskursiy-v-ukrajini.html>

допомогою мобільного додатку Tustan AR або віртуального польоту над фортецею.

Віртуальна екскурсія по Музею авіації: Державний музей авіації України імені Антонова представлений колекцією з понад 80 літаків і вертольотів.

3D-тур по Музею скла: львівський Музей скла має постійну експозицію з колекцією чарок, глечиків, келихів, скляних намистин та археологічних знахідок, а також змінну виставку сучасних робіт місцевих склодувів.

Попри значні успіхи, віртуальний туризм в Україні стикається з певними викликами, такими як потреба у високоякісному контенті, технічних ресурсах та фінансуванні. Проте, перспектива розвитку виглядає обнадійливою завдяки зростаючому інтересу до цифрових технологій та підтримці з боку держави та приватного сектору. Проект «Музей у твоєму смартфоні»: реалізований кількома національними музеями, цей проект дозволяє віртуально відвідувати музейні зали та переглядати експонати з будь-якої точки світу. Ініціатива «Віртуальні Карпати»: інтерактивні тури мальовничими гірськими маршрутами, які користуються популярністю серед туристів та любителів природи.

Віртуальний туризм в Україні перебуває на етапі активного розвитку. Завдяки інноваційним технологіям, культурним та освітнім проектам, а також підтримці туристичних компаній, віртуальні тури стають доступнішими та цікавішими для широкого загалу. Це відкриває нові можливості для розвитку туризму та популяризації української культурної спадщини на глобальному рівні^{13 14}.

ВИСНОВКИ

Віртуальний туризм в Україні демонструє значний потенціал для розвитку, спираючись на успішний досвід світових практик та впровадження сучасних технологій віртуальної та доповненої реальності. У глобальному масштабі, віртуальні тури стали невід'ємною частиною туристичної індустрії, надаючи можливість віртуально відвідувати визначні місця, музеї та культурні об'єкти. Це сприяє збереженню культурної спадщини, мінімізує фізичний вплив на популярні туристичні дестинації та робить туризм доступним для всіх категорій населення, включаючи людей з обмеженими можливостями.

---

¹³ Бойко В., Далевська Н. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації*. 2022. № 3. С. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-3-1>

¹⁴ Boiko, V., & Boiko, L. (2022). Problems and Prospects for Innovation-Driven Development of the Tourism Industry in Ukraine. *Science and Innovation*, 18(5), 26–37. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.05.026>

В Україні розвиток віртуального туризму підтримується державними ініціативами, такими як діяльність Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ). Віртуальні екскурсії по таким визначним місцям, як Музей техніки «Фаєтон», Софійський собор, Музей Ханенків та інші, надають змогу широко популяризувати українську культурну та історичну спадщину. Це не тільки сприяє залученню внутрішніх та міжнародних туристів, але й підтримує економічний розвиток регіонів, де ці об'єкти розташовані.

Отже, подальша цифровізація туризму, впровадження новітніх технологій та підтримка державних і приватних ініціатив є критично важливими для зміцнення позицій України на світовій туристичній мапі. Віртуальний туризм відкриває нові можливості для культурного обміну та економічного зростання, що робить його перспективним напрямом для інвестицій та розвитку в Україні.

АНОТАЦІЯ

Віртуальний туризм стрімко розвивається на глобальному рівні, завдяки стрімкому прогресу технологій віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR). Ці технології дозволяють користувачам зануритися в інтерактивні 3D-екскурсії, які відтворюють реальні місця з високою точністю. У статті розглядаються ключові аспекти розвитку та перспективи віртуального туризму, як на глобальному рівні, так і в Україні. Обґрунтовуються переваги віртуального туризму, такі як доступність для людей з обмеженими можливостями, мінімізація фінансових та матеріальних витрат на фізичну подорож, та можливість відвідування важкодоступних місць. Надається огляд найкращих віртуальних екскурсій в Україні, включаючи Музей техніки «Фаєтон», Софійський собор, Музей Ханенків, Краєзнавчий музей Острога, та Дубенський замок та інші. Ця стаття досліджує сучасні тренди та перспективи віртуального туризму, визначає його роль у повоєнному відновленні та покращенні туристичної інфраструктури, а також акцентує увагу на важливості інноваційних підходів у розвитку туристичної галузі України.

Література

1. Козловський Є. В. Особливості використання технології доповненої реальності у сфері туризму. *The CultuROLOGY IDEAS*. 2017. №12. С. 185-190.
2. Гаврилюк О. В. Диджиталізація та імерсивні технології в туристичному бізнесі. *Матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.*

«Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації» (м. Київ, 6-7 квітня 2023 р.) К.: КНУКІМ, 2023. С.123-126.

3. Джинджоян В. В., Тесленко Т. В., Горб К. М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навчальний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2022. 340 с.

4. Манзюк В. В., Заборовський В. В., Копча І. І. Технології віртуальної реальності у сфері туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2024. Випуск 82, частина 1. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.1.62>

5. Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися. URL: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoyu-mozhe-butu-suchasna-osvita/>

6. Бойко В. О., Осадчий А. А., Бойко Л. О. Соціальні мережі – перспективний напрям просування бізнесу у підприємницькій діяльності. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. № 2 (77). С. 178–185.

7. Кирилов Ю. Є., Грановська В. Г., Крикунова В. М., Жосан Г. В., Бойко В. О. Цифрова економіка. Криптовалюти : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 228 с.

8. Віртуальний туризм у Запоріжжі: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: <https://zaporizhzhia.city/news/virtualnij-turizm>

9. Маджумдар О. Повноцінні мандри у віртуальному світі. В Україні набирає обертів «електронний» туризм. URL: <https://www.rbc.ua/rus/travel/povnotsinnii-mandri-virtualnomu-sviti-ukrayini-1696952636.html>

10. Надання доступності для людей з обмеженими можливостями за допомогою віртуальних турів. URL: https://www.eyespy360.com/uk-ua/blog/Bringing_Accessibility_To_The_Disabled_With_Virtual_Tours.html

11. Основні результати діяльності Державного агентства розвитку туризму в 2023 році. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3821292-osnovni-rezultati-dialnosti-derzavnogo-agentstva-rozvitku-turizmu-v-2023-roci.html>

12. Топ-10 найкращих віртуальних екскурсій в Україні. URL: <https://covid.unian.ua/10922969-top-10-naykrashchih-virtualnih-ekskursiy-v-ukrajini.html>

13. Бойко В., Далевська Н. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації*. 2022. № 3. С. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-3-1>

14. Boiko, V., & Boiko, L. (2022). Problems and Prospects for Innovation-Driven Development of the Tourism Industry in Ukraine. *Science and Innovation*, 18(5), 26–37. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.05.026>

Information about the author:

Viktorii Boiko

PhD of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism,
Hotel and Restaurant Business,
Kherson State Agrarian and Economic University, Kropyvnytskyi
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-5731>
5/2, Universytetskyi Ave., Kropyvnytskyi, 25031, Ukraine